

VERSLAG RAAD INFORMELE RAAD BUITENLANDSE ZAKEN VAN 27 EN 28 MEI 2026

Op woensdag 27 en donderdag 28 mei vond in Limassol de informele Raad Buitenlandse Zaken (RBZ), de zogeheten 'Gymnich', plaats. Er werd gesproken over de Russische agressie tegen Oekraïne en de situatie in het Midden-Oosten. De minister van Buitenlandse Zaken heeft deelgenomen aan de Gymnich. Het doel van deze Gymnich was het voeren van een strategische discussie. Er zijn geen conclusies, Raadsbesluiten of mededelingen aangenomen.

Russische agressie tegen Oekraïne

De Raad stond stil bij de voortdurende Russische agressieoorlog tegen Oekraïne. In het bijzonder werd gesproken over de rol die Europa en de EU zouden moeten spelen in vredesbesprekingen. Onder EU-lidstaten bestond brede overeenstemming dat Europa in enige vorm vertegenwoordigd moet zijn in internationale besprekingen die over de Europese veiligheid gaan. Daarbij bestond brede consensus onder EU-lidstaten dat het op dit moment niet wenselijk is om te speculeren over namen om Europa te vertegenwoordigen. Ook onderstreepten lidstaten het belang van EU eenheid, de continuering van steun aan Oekraïne en het verhogen van de druk op Rusland door middel van sancties. De Europese inzet moet gericht zijn op vrede en veiligheid in Oekraïne en de Europese veiligheid op de lange termijn. Nederland bracht in dat Europa bereid moet zijn de grote Europese belangen te verdedigen in de vredesbesprekingen voor Oekraïne. Hierbij zijn timing en Europese eenheid van belang. Ook is verdere inhoudelijke voorbereiding nodig. Rusland is de oorlog begonnen en kan deze op ieder moment beëindigen door de agressie tegen Oekraïne te staken. De realiteit is dat Rusland de aanvallen op Oekraïne intensiveert. Er zijn op dit moment evenmin aanwijzingen dat Rusland bereid is betekenisvolle onderhandelingen te voeren. Daarom blijft het volgens het kabinet zaak om koers te houden met voortgezette steun aan Oekraïne en het verhogen van druk op Rusland om betekenisvolle onderhandelingen over te gaan ten behoeve van een duurzame vrede voor Oekraïne.

Situatie in het Midden-Oosten

De Raad stond stil bij de situatie in het Midden-Oosten en sprak daarbij over Iran en de situatie in de Straat van Hormuz, Libanon, Israël en de Palestijnse Gebieden. De ministers van Buitenlandse Zaken van India en Saudi-Arabië namen deel aan deze discussie.

Ten aanzien van Iran en de situatie in de Straat van Hormuz werd benadrukt dat er op korte termijn een diplomatieke oplossing moet komen, waarin geen concessies worden gedaan op het recht op vrije doorvaart. Dit is strijdig met het internationale recht en schept een gevaarlijk precedent. Hoge Vertegenwoordiger (HV) Kallas benadrukte het belang van verdere verdieping van de relatie tussen de EU en de Golfstaten. Tevens benadrukten verscheidene lidstaten dat Europa nauw betrokken moet blijven bij ontwikkelingen op het nucleaire vlak. Lidstaten noemden ook de mondiale impact waarbij werd verwezen naar gevolgen voor energiezekerheid en voedselzekerheid. Er moet meer kunstmest worden getransporteerd, anders gaan voedselprijzen stijgen hetgeen op de middellange termijn weer gevolgen kan hebben op het terrein van migratie. Nederland benadrukte het belang van een politieke oplossing en het belang van vrije doorvaart in de Straat van Hormuz.

De HV vroeg aandacht voor de verslechterende situatie in de Gazastrook, op de Westelijke Jordaanoever, en in Libanon en benadrukte het gebrek aan voortgang op alle sporen. Enkele lidstaten riepen op tot Europese sancties tegen de extremistische Israëlische ministers Ben Gvir en Smotrich. Nederland steunde deze oproep. Daarnaast heeft het kabinet de nationale maatregelen om goederen uit de onrechtmatige Israëlische nederzettingen te weren opgebracht en opgeroepen tot een dergelijke maatregel op EU-niveau. Dit kon op steun rekenen van enkele lidstaten. Op 22 mei jl. heeft het kabinet besloten om het *Tijdelijk sanctiebesluit onrechtmatige nederzettingen in de door Israël bezette gebieden* aanhangig te maken bij de Raad van State voor een spoedadvies.

Overig

Moties naar aanleiding van de behandeling van Flotilladeelnemers

Op 28 mei jl. pleitte Nederland, conform de motie Van Baarle¹, in Europese gremia voor respectievelijk een EU-veroordeling en het in EU-verband vragen van excuses ten aanzien van de behandeling van Flotilladeelnemers door de Israëlische autoriteiten. Conform de motie Van Baarle² steunt het kabinet tevens de oproep van de Canadese minister-president van 26 mei jl. richting de Israëlische autoriteiten tot onafhankelijk onderzoek hiernaar, en heeft in dat kader ook andere EU-lidstaten opgeroepen zich aan te sluiten bij de Canadese oproep.

¹ Kamerstuk 21501-02, nr. 3421

² Kamerstuk 21501-02, nr. 3420